

2. lecke Téma: Kérdések

1. Kiejtési gyakorlat: nyelvtörők

- a) Hae lakkaa satamasta, kun lakkaa satamasta.
- b) Vesihisikö se sihisi hississä.
- c) Kärpänen sanoi kärpäselles, tuu kattoon kattoon kun kaveri tapettiin tapettiin!
- d) Alavilla mailla hallan vaaraa.
- e) Reino löysi ruplan rahan jyrkän penkerein reunalta.

Egy kis érdekesség:

- a) lentokonesuihkurbiinimoottoriapumekaanikkoaliupseerioppilas
- b) atomiydinenergiareaktorigeneraattorilauhduttajaturbiiniratasvaihte
- c) järjestelmällistämättömyydellänsäköhän

2. Az igék csoportosítása tőtípusok alapján

A finnben hat csoportra osztjuk az igéket tőtípusok alapján. Az első három csoport a *puhua*, a *saada* és a *tulla* típusú igék csoportja:

1. *puhua*-típusú igék

- az infinitívuszi (főnévi igenévi) végződés **-a/-ä**, melyek előtt **rövid magánhangzó** áll; ragozáskor levágjuk az **-a/-ä** végződést
- a legtöbb ige ebbe a csoportba tartozik
- *kysyä* (kérdez), *puhua* (beszél), *tietää* (tud)

2. *saada*-típusú igék

- az infinitívuszi végződés **-da/-dä**, melyek előtt vagy **hosszú magánhangzó, vagy diftongus** áll; ragozáskor levágjuk a **-da/-dä** végződést
- *saada* (ad), *juoda* (iszik), *syödä* (eszik)

3. *tulla*-típusú igék

- az infinitívuszi **-la/-lä, -na/-nä, -ra/-rä, -(s)ta/-(s)tä**, ezeket levágjuk, helyükre **-e** kerül; a **-(s)ta/-(s)tä** esetében a **-ta/-tä** alakot vágjuk csak le, az **s** megmarad, ezért is tettem zárójelbe
- *tulla* (jön), *mennä* (megy), *nousta* (felemelkedik, felkel)

Gyakorold az igeragozást!

Töltsd ki a táblázatot a megfelelő alakokkal! A ragozásban segítenem az ige csoportok.

	rakasta/a (szeretni) (I)	asu/a (lakni) (I)	syö/dä (enni) (II)	tulla/ tule- (jönni) (III)	katso/a (nézni) (I)	itke/ä (sírni) (I)
minä						
sinä						
hän						
me						
te						
he						

	(nevetni) (I)	(venni) (I)	(inni) (II)	(lenni) (III)	(ülni) (I)	(keresni) (I)
minä		ostan				
sinä				olet		
hän	nauraa					
me						etsimme
te			juotte			
he					istuvat	

3. Igék tagadó ragozása

Az *olla* igéhez hasonlóan tagadjuk a többi igét is. A főigét mindig úgy kapjuk meg, hogy az E/1. alakból az *-n* személyragot levágjuk. Csak a tagadó segédigét ragozzuk, a ragtalan főige pedig a tagadó segédige mögött áll (például: *puhu/a* 'beszél'):

minä **en** puhu
sinä **et** puhu
hän **ei** puhu

me **emme** puhu
te **ette** puhu
he **eivät** puhu

Alakítsd át a kijelentő mondatokat tagadó mondatokká!

- Hän asuu Debrecenissä. (Debrecenben lakik.) –
- Me olemme kotona. (Otthon vagyunk.) –
- He ostavat kirjaa. (Könyvet vesznek.) –
- Kysyn opettajalta. (Megkérdezem a tanártól.) –
- Laulut laulua. (Éneket énekelsz.) –
- Sinä et syö paljon. (Nem eszel sokat.) –
- He juovat maitoa. (Tejet isznak.) –
- Rakastan historiaa. (Szeretem a történelmet.) –

4. A finn kérdés

a) Az eldöntendő kérdés

Erre a kérdéstípusra *Igen/Nem* válasz adható. A finnben az eldöntendő kérdéseket **-ko/-kö** partikulával alkotják, amelyet bármelyik mondatrészhez hozzákapcsolhatunk, attól függően, mit szeretnénk kihangsúlyozni.

Például: *Tuletko sinä huomenna?* (Jössz holnap?)
Huomennako sinä tulet? (Holnap jössz?)
Sinäkö tulet huomenna? (Te jössz holnap?)

Eldöntendő kérdő mondatot nemcsak állító, hanem tagadó mondatból is alkothatunk:

Hän on nuori. (Ő fiatal.) – *Onko hän nuori?* (Ő fiatal?)
Hän ei ole nuori. (Ő nem fiatal.) – *Eikö hän ole nuori?* (Ő nem fiatal?)

Ilyenkor a tagadó segédigéhez kapcsoljuk a *-ko/-kö* partikulát, és ez a mondat elejére kerül.

A kérdő mondat intonációja a finnben megegyezik a kijelentő mondatéval, tehát nincs kérdő hangsúly.

Gyakorold az eldöntendő kérdéseket!

Alakítsd át a következő kijelentő mondatokat eldöntendő kérdő mondatokká! Mindig az igéhez kapcsold a *-ko/-kö* partikulát!

- a, Te olette virolaiset. (Ti észtek vagytok.) –
- b, Hän on kotona. (Ő otthon van.) –
- c, Minä asun Helsingissä. (Helsinkiben lakok.) –
- d, Me menemme asemalle. (Az állomásra megyünk.) –
- e, Sinä istut huoneessa. (Te a szobában ülsz.) –
- f, He syövät leipää. (Ők kenyeret esznek.) –
- g, Paavo puhuu englantia. (Paavo angolul beszél.) –
- h, Minä rakastan Jormaa. (Szeretem Jormát.) –

b) A kiegészítendő kérdés

A kiegészítő kérdésben kérdőszó van.

pl. *Kuka sinä olet?* – Ki vagy te?, *Missä sinä asut?* – Hol laksz?

A kiegészítendő kérdés szerkezete: kérdőszó – alany – állítmány – többi mondatrész

Kuka sinä olet?

Milloin sinä olet yliopistossa? – Mikor (te) vagy az egyetemen?

Néhány kérdőszó:

Kuka? – Ki?

Miten? – Hogyan?

Mikä? – Mi?

Millainen – Milyen?

Mitä? – Mit?

Milloin? – Mikor?

Missä? – Hol?

Kenen? – Kié?

Mistä? – Honnan?

Kuinka? – Hogyan?/

Hány?/Mennyi?

Mihin?/ Minne? – Hová?

Kumpi? – Melyik?

Kérdések és válaszok

- Mikä sinun nimesi on? 'Mi a neved?'
- Minun nimeni on... 'Az én nevem...'
- Mistä sinä olet kotoisin? 'Honnan származol?'
- Minä olen kotoisin Unkarista. 'Magyarországról származom.'
- Missä sinä asut? 'Hol laksz?'
- Minä asun Debrecenissä. 'Debrecenben lakok.'
- Mitä kieltä sinä puhut? – Milyen nyelven beszélsz?
- Minä puhun... / Puhun... – Beszélek...
- Hauska tutustua! – Örvendek a találkozásnak!

Miten menee? – Hogy megy?/ Mi újság?

- Kiitos, hyvin. – Köszönöm, jól!
- Hyvin. – Jól.
- Ihan okei./ Ihan kivasti. – Elég jól.
- Vähän heikosti! – Kicsit gyengén.

Mitä kuuluu? – Hogy vagy?/Mi újság?

- Kiitos, hyvää. – Köszönöm, jól.
- Eipä erikoista. – Semmi különös.
- Vähän huonoa. –Kissé rosszul.
- Ei kovin hyvin. – Nem olyan jól.

- Olen vähän väsynyt. – Kissé fáradt vagyok.
- Entä sinulla? – És te (hogyan vagy)?

5. Ország, állampolgárság, nyelv...

A minták és az eddig tanultak alapján egészítsd ki a táblázatot!

jelentés	maa 'ország'	kansalaisuus 'állampolgárság'	kieli 'nyelv'	Minä puhun... 'Beszélek valamilyen nyelvet'
Magyarország	Unkari	unkarilainen	unkari	unkaria
Finnország	Suomi			suomea
Észtország	Viro	virolainen	viro	viroa
Anglia	Englanti			
Németország	Saksa	saksalainen		
Svédország	Ruotsi	ruotsalainen		
Norvégia	Norja		norja	
Oroszország	Venäjä	venäläinen		venejä
Spanyolország	Espanja			espanjaa
Olaszország	Italia		italia	
Görögország	Kreikka		kreikka	
Franciaország	Ranska			ranskaa
Dánia	Tanska	ranskalainen		
Törökország	Turkki		turkki	
Hollandia	Hollanti	hollantilainen		
Amerika	Amerikka	amerikkalainen		
Japán	Japani			japania
Kína	Kiina			
Lengyelország	Puola	puolalainen		
Ausztria	Itävalta	itävaltalainen		
Szlovákia	Slovakia		slovakia	

Alkoss mondatokat a példa alapján!

Hän asuu Suomessa, hän on kotoisin Suomesta, hän on suomalainen, hän puhuu suomea.
'(Ő) Finnországban lakik, Finnországból származik, finn, finnül beszél.'

Unkari
Norja
Espanja
Tanska
Debrecen
Tukholma
Tallinna
Lontoo

Válaszolj a kérdésekre!

- Mistä sinä olet kotoisin?
- Mitä kuuluu?
- Mitä kieltä sinä puhut?
- Missä sinä asut?
- Missä sinä opiskelet?

Olvasd el és fordítsd le a szövegeket!

Minun nimeni on Tuomo Nieminen, olen kotoisin Suomesta. Asun Jyväskylässä ja opiskelen yliopistossa. Olen opiskelija, opiskelen matematiikka. Minä puhun, suomea, ruotsia, englantia saksaa ja vähän norja.

Minä olen Saara Mattila. Asun Kuopiossa, ja olen opettaja lukiossa. Opetan historia ja suomea. Puhun suomea, ruotsia, englantia ja japania.

Hei! Minä olen Paavo. Olen suomalainen. Asun nyt Helsingissä. Puhun suomea ja englantia, ja opiskelen saksaa myös. Opiskelen lukiossa. Minä haluan opiskella historia yliopistossa.

Olen Tuija Nurmi ja olen kotoisin Suomesta. Olen lääkäri Oulussa. Asun sairaalan lähellä. Puhun suomea, englantia, viroa ja vähän ruotsia. Huomenna menen Jyväskylään.

Szószedet

asema – állomás
historia – történelem
huomenna – holnap
huone – szoba
kirja – könyv
lääkäri – orvos
lähellä – közel
laulu – ének
leipä – kenyér
maito – tej

matematiikka – matematika
myös – is
nyt – most
opiskella – tanul
rakastaa – szeretni
sairaala – kórház
vähän – kissé, kicsit, kevés
virolainen – észt (ember)